

Text: Když byl Jan uvězněn, přišel Ježíš do Galileje a kázal Boží evangelium. „Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu.“ Mk 1,14-15

Už je to tady!

Naplnil se čas, už je to tady! Říká Ježíš a srdce jeho posluchačů se zachvějí. Teď se události dávají do pohybu. Něco podstatného se mění. „Už je to tady!“, volali lidé na náměstích v listopadu 1989. Čas dospěje ke zlomovému bodu, číše přeteče, okolnosti se příhodně sejdou, doba těhotná očekáváním začíná přinášet své plody. Krásné chvíle pro každého, kdo je zažil. Okamžiky, které povzbuzují, nabíjejí, aktivizují.

Ale víme, že byly také prázdné časy, co se těžce vleklly. Byly tu dočasné pobyty vypadající na věčné časy. Ale i nyní. Přece známe hodiny z olova, pomalé změny, nehybné časy; dokonce známe dobu sunoucí se k horšímu, časy takřka beznadějně. Biblický text zahlaholil: (1.) „Naplnil se čas!“ Jaký je to čas a co se to stalo? (2.) „Přiblížilo se království Boží.“ Co to je? V čem žijeme nyní? (3.) A slyšíme, že je třeba „dělat pokání a věřit evangeliu“ A proč? Co jsme udělali zlého? A jak se věří evangeliu?

1.

Ježíš po začátku svého veřejného působení, vzápětí poté, co se zavřely dveře vězeňské cely za Janem Křtitelem, říká: „Naplnil se čas!“ Ale co tím vlastně říká?

Že se sešly vhodné okolnosti? Společenské, politické, ekonomické? Okolnosti příhodné pro změnu? Že jsou lidé konečně duchovně připraveni, spirituálně hladoví, otevření oslovení?

Nezdá se. Jsou spíše politicky zoufalí. Jan Křtitel je uvězněn, opakující se vzpoury proti moci Říma nikam nevedou. Lidé jsou duchovně skeptičtí. Říkají přece (citace z evangelia): „Z Galileje žádný prorok nepovstane!“ a otázka která se dostala až k Ježíšovi: „Jsi ten, který má přijít, nebo máme čekat jiného?“ Ježíš neoznamuje, že se časy mění a doba nazrála, nýbrž přichází se svou zvěstí spíše době navzdory. Je to svrchu určený čas, rozhodnutí vládce. Neboť nikoli doba a její okolnosti, nýbrž Bůh určuje svůj čas. Bůh věci mění. Boží čas je jiný než lidský - je jiný než naše pocity, naše porozumění a vnímání času, ve kterém právě žijeme.

Malověrně taková oznámení ani nečekáme. Sledujeme průzkumy a bojíme se vnějších vlivů. Ale i při pohledu nazpět. Omluvně říkáme: „Taková byla doba!“, když si začneme připouštět svou pasivitu a neschopnost. Tvrdíme nesmysly: Že nám doba totality bránila žít radostně a nadějně naši křesťanskou víru. A dnes, že nedostatek peněz ohrožuje aktivitu našich sborů a farností. Nikoli. Je načase přestat si pěstovat svou ublíženost, ukřivďenost, pocity ponížení a méněcennosti. To nikam nevede.

Vraťme se k evangeliu: Ježíš říká: „Naplnil se čas!“ - jde o skutečnost, která nastává Božím rozhodnutím navzdory lidským časům a jejich příhodnosti či nepříhodnosti. Plností času je Kristus sám. Jeho příchod, jeho zjevení, jeho přítomnost, jeho slovo. Po Kristově vzkříšení a seslání jeho Ducha je náš čas pořád plný. Není už na zemi nač čekat. Není co lepšího očekávat v tomto světě. Nebude líp! Nebude líp v tom smyslu, že se neobjeví lepší, hlubší, vydatnější zdroj života, než který tu už je. Studna, studánka vody živé. Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Boží království je blízko. Je na dosah. Dveře k plnému životu jsou otevřené a nikdo a nic je nemůže zavřít.

2.

„Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží,“ říká Ježíš. Přiblížilo se, je na dosah. Ale nic víc. Takže to království nenastalo? Proč rovnou naplno nepřišlo? Proč takové Ano i Ne? Zvěst, která těší a uklidňuje, a zároveň rozjitrňuje a provokuje?

Jistě se Boží království přiblížilo, říká to Ježíš. Přiblížilo se každému z nás osobně podobně jako ruská kosmická loď Sojuz, jež v dubnu tohoto roku přilétla k mezinárodní kosmické stanici na oběžnou dráhu. Přilétla a čekala, že se začne přibližovat a zakotví. Čekala, zatančila a nic. tak se vzdálila do bezpečné vzdálenosti 250 metrů a čekala na výsledek. Analýza příčin ukázala, že někdo vypnul počítač, který ji měl navést. Prostě byl venku ze zásuvky. Stačilo jej zapnout a loď v pořádku přistála tam, kde měla.

Království Boží, ten zdroj života, ta studánka je blízko, na dosah, není daleko, není nepřístupná, není uzavřená – a tak stačí jen udělat krůček, sáhnout, vstoupit. Samo to přiblížení nic nevyřeší. Ježíš své království nikomu nebude cpát. Proto Ježíš mluví (a teď opět citace evangelia) o tom, že někteří do království vejdou a jiní zase nevejdou. A že někdo je v něm, že někomu patří, že dokonce v jednu chvíli „je mezi námi“. A ještě dodává, že někteří k tomu Království mají blíž: chudí duchem, děti a sociálně vyloučení, první tam budou poslední a naopak...

Takže do království nevstupuje ten, kdo je silný, ani v tom duchovním smyslu, ani ten, kdo podává úctyhodné výkony, ani ty zbožné. Že se do toho království nelze arogantně vlomit, pevnou rukou, mocným vyznáním se ho zmocnit, hrdě a majetnický se do něho přihlásit.

3.

Vstoupit do království je spíše jako přijmout dar, tiše a pokorně. Síla, schopnosti a postavení nejsou výhodou. A slabost a chudoba (chudoba v žádném ohledu!) nejsou důvodem k beznaději... „Naplnil se čas a přiblížilo se království Boží. Čiňte pokání a věřte evangeliu,“ říká Ježíš. Teprve takhle je to celé. Boží dílo bez našeho přičinění a lidské přítakání, lidské přijetí velkého daru nové doby. Bůh naplnil čas, nalil plnou číši, otevřel dveře a od nás čeká ten krůček – pokání a víru. Přijmout dar a vstoupit.

Pokání a víra je dvojí v jednom. Pokání bez víry, to je vyznávání vin uvězněné v minulosti. Je to sebelítost a nárek nad sebou samými. Plačtivé „jsme špatní, bídní, zabředli jsme kamsi, kde se nám nelíbí, co jen s námi bude?“. Točíme se v kruhu. Právě pokání je spojeno s vírou. Je obratem k nezasloužené naději. Jsme zlí, jsme hříšní, a přece může evangelium vstoupit i mezi nás. Do nás.

Víra volá: „Hele, ty, milý budižkničemo, jdi a už nehřeš!“ tj. nepropadej se do své bezmoci a beznaděje, chop se darů Kristových a pusť je do světa!“ Víra evangelium je plným přijetím společenství bratří a sester. Vírou v evangelium беру, že jsem učedník a že si mne Pán bude používat, že budu v jeho práci a v jeho životě. Vezmu jeho evangelium za své. A naplno! A s radostí! Vezmu slovo a také chléb a víno v kruhu sobě rovných učedníků Pána Ježíše. Budu žít přes hranice církevních společenství, které Kristus nenarýsoval, to je naše – lidská práce. Budu žít s láskou k lidem, kteří jsou kolem mne a přemýšlet, jak se přidám ke každé dobré práci. Věřit evangelium neznamená recitaci článků víry, ale jinakost, novost života ve světě, který zná jen šero bezčasí a reptá, i když neví zrovna proti čemu. Kristus je světlo napřed a já s ním. Kristus je voda života ve studánce, kterou znám, a kam vodím potřebné.

„Křesťanská víra je nadějí bez optimismu.“ řekl jeden náš skotský bratr. Ve víře se obejdeme bez optimistických očekávání, že se společnost změní, že se v ní probudí zájem o duchovno, že Pán Bůh nedopustí, aby ta a nebo jiná církev zanikla, že určitě odněkud přijdou lidé a peníze... Neslibuji vám nic jiného, žádné vnější opory. Víra dokonce ze sebe setřásá pověrečné recepty na úspěch, modlářská vyhlížení silných osobností a snadných řešení, protože se spoléhá na podstatu – že pravdu je třeba žít v obyčejnosti všedního života a že pravdu poznáte podle lásky, která se projevuje obětavostí a úctou ke stvoření.

A co ta slova – pravda a láska – znamenají a jak se spolu snoubí, to je tajemstvím evangelia. A otevírají se každému, kdo evangelium věří. Tak se také dnes my k evangelium vztahujeme, čerpáme z něho a učíme se z něho. Čteme Bibli, ne jako návod, ale jako mocnou inspiraci. Čteme ji se zájmem především o zákon Kristův a praxi apoštolů. Jako soli je třeba naší třicetileté demokracii téhle inspirace skryté ve větě starých vyznavačů: „Více sluší poslouchati Boha než lidí!“

Co si poneseme domů?

Už je to tady! Dobu mění v lepší pravidelná poctivost a věrnost, důslednost v domácím životě i v politice. Dát dohromady svoje manželství a s úctou jednat se svým manželem či manželkou, to je politický krok vstříc jiné budoucnosti. Začít s obyčejnými věcmi doma, v církvi, ve veřejném životě a nepohrdat jimi, neztratit lidskost. Na to čekáme! Sluší se pomáhat chudým, otvírat dům příchozím, otvírat se setkáním, zastat se spravedlnosti...

Ale nakonec! Už je to tady! Dobu mění okamžiky, které nejde naplánovat a strhnout z nebes do skutečnosti všedních dní. Tak mluví o událostech před třiceti lety ti, kteří se tehdy dostali do popředí. Dana Burešová spěšně odmotala natáčky a svlékla socialistické tepláky, aby se mohla večer téhož dne nechat jmenovat ministryní spravedlnosti (svědčí Pavel Rychetský).¹ Ano, byla v oboru nejzkušenější a nejspolehlivější, ale nikdo, ba ani ona sama to nečekala. Vynesl ji na její místo zázrak sametové revoluce. Zázrak! Ano, mohou přijít ještě překvapivé události! Zvedni hlavu! Čekáme přece na příchod Kristův! Za ta slova se nestydíme, na něj především čekáme!

To dvojí je naplněním zvěsti dnešního evangelia. Díky, Pane. Tak s nimi půjdeme dál v moci tvého svatého Ducha! Amen.

¹ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/dokument-30-let-od-listopadu-projev-pavel-rychetsky_1911111819_miz